

Az irodalom és a tudomány új színtere

– beszélgetés Klemens Renoldnerrel,
a salzburgi Stefan Zweig Központ igazgatójával –

– 2008 májusában közel száz pályázat érkezett a Stefan Zweig Központ igazgatói állására. 2009. október 1-jén ön kezdhette meg itt a munkát. Minek köszönheti ezt a mesés kilátást nyújtó irodát?

– A kilencvenes évek közepe óta folyamatosan győzködtem a salzburgi és a bécsi politikusokat, hogy hozzanak létre egy Stefan Zweig Múzeumot, amely egyben kutatóhelyként is szolgálna. Az ötlet mindenkinek tetszett, pénz azonban nem volt rá. Én közben a város megbízásából Peter Karlhuber festő-díszlettervezővel az író halálának 50. évfordulójára összeraktam egy nagy Zweig-kiállítást – tudni kell ehhez, hogy Zweig 1919 és 1934 között Salzburgban élt –, amely azóta a fél világot bejárta, én pedig ismert Zweig-szakértővé váltam.

Salzburgban jártam egyetemre, aztán a Burgtheaterben voltam dramaturg, majd a Bécsi Ünnepi Játékok színházi igazgatója lettem. Ide kapcsolódó magyar vonatkozás, hogy 1988-ban én hívtam meg a Katona József Színház három előadását Bécsbe. Később dolgoztam svájci és német színházaknál, 2002 és 2008 között pedig a berlini Osztrák Nagykövetség kulturális attaséja voltam. Közben sokat publikáltam Stefan Zweigről: kiadtam három könyvet, írtam jó néhány tanulmányt, szerveztem konferenciát. 2008-ban ezzel a háttérrel pályáztam meg az igazgatói állást.

Salzburg, Stefan Zweig Központ

– Honnan lett végül pénz a Zweig Központ létrehozására?

– Gert Kerschbaumer salzburgi Zweig-kutató írt egy petíciót, erre figyelt fel az egyetem rektora, aki felajánlotta, hogy ingyen ad helyiségeket, majd a polgármestert és a tartományi miniszterasszonyt is együttműködésre kérte. Ők is találtak megfelelő anyagi forrásokat, így ma ez a három hely – egyetem, városvezetés, tartomány – finanszírozza a működésünket.

– Mivel foglalkozik az intézmény?

– A Stefan Zweig Központ egyszerre kíván az irodalom és a tudomány színhelye lenni: képekből és dokumentumokból álló kiállítás mutatja be az író életét. A tudományos kutatáshoz rendelkezésre álló könyvtárunk magvát Donald A. Prater (1918–2001) brit diplomata, irodalomtörténész és Zweig-életrajzíró gyűjteménye jelenti. Ezt az állandóan látogatható egységet programok egészítik ki: előadások, beszélgetések, felolvasóestek és konferenciák. Célunk továbbá a hazai és nemzetközi művészet és tudományos együttműködés segítése. Szorosan együttműködünk az ugyancsak itt, az Edmundsburgban található Salzburg Centre of European Union Studies intézménnyel, annak európai doktori iskolájával és gazdasági, munka- és Európa-jogi szakkollégiumával. Májusi közös konferenciánk résztvevői közül például többen oktatóként fognak visszatérni Salzburgba.

– Említette az Edmundsburgot: ez a pompás panorámát nyújtó épület közvetlenül a Festspielhaus fölött található. Mit kell tudni az épület történetéről?

– Edmund Sinnhuber, a Szent Péter-apátság apátja két kis XIII. századi ház helyén 1696-ban építtetett otthont „a kolostor méltóságos tisztviselőinek”. Az Edmundsburg a XIX. század közepétől „szegény fiúk menhelyeként” szolgált, és egészen az ötvenes évek végéig internátusnak adott otthont. 1961-ban aztán itt alakult meg a Tudományos Alapkérdések Nemzetközi Kutatóközpontja, 2008 őszén pedig Salzburg legrégebbi és legnagyobb egyeteme, a Paris Lodron Egyetem látta el új, Európának szentelt funkcióval a salzburgi főegyházmegye tulajdonában lévő épületet.

– További tervek?

– Őszi terveink között szerepel egy Stefan Zweig Filmfesztivál – Zweig műveiből ugyanis több mint 50 film készült. Október végén kéthetes előadás-sorozatot szervezünk a Zweig-kutatás legújabb eredményeiről, novemberben Peter Handke-kiállítás nyílik nálunk. 2010-ben a drámaíró Stefan Zweigről és barátjáról, Joseph Rothról tartunk konferenciát. A salzburgi színház színészei a város Stefan Zweig-útvonalaiban vezetnek végig minket – amolyan kiselőadás formájában. A kutatás területén külön programunk van a fiatal tudósok támogatására, és több éves projekt keretében próbáljuk összegyűjteni az író föllelhető hagyatékát szerte a világon. És ami különösen fontos: az Európáról szóló aktuális vitáknak is fórumot kívánunk nyújtani – miként Zweig is európai embernek és polgárnak tartotta magát, aki Európa egész haladó értelmiségével levelezett, és sok országból maga köré gyűjtötte a művészeket és értelmiségieket. Nem véletlen, hogy éppen ő a névadónk.

Nagy Márta

<http://www.stefan-zweig-centre-salzburg.at/>

